

Motion till riksdagen 2005/06:Sk304

av **Krister Hammarbergh och Jan-Evert
Rådström (m)**

Naturgrus

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skatten på naturgrus skall upphöra.

Motivering

Sverige har enligt lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus en skatt på 10 kr per ton. Enligt regeringens budgetproposition för 2006 skall skatten höjas med ytterligare 3 kr till 13 kr per ton fr.o.m. den 1 januari 2006. Skatten utgår för brutet naturgrus om utvinningen sker för annat ändamål än markinnehavarens husbehov och sker med stöd av tillstånd som har lämnats enligt miljöbalken (kap. 11) eller vattenlagen (1983:291) eller kräver tillstånd enligt miljöbalken (kap. 12). Med naturgrus avses naturligt sorterade jordarter som till övervägande del består av fraktionerna sand, grus, sten och block.

I Sverige användes år 2004 77,4 miljoner ton fyllnadsmassor (ballast). Av denna volym utgör naturgrus 27 %. Cirka 60 % av fyllnadsmassorna utgörs av krossat berg. Andelen krossberg har stigit kraftigt de sista åren.

Motivet till att införa och höja skatten angavs som miljöskäl. I miljö kvalitetsmålet *God bebyggd miljö* anges som ett av delmålen att uttaget av naturgrus skall minska till högst 12 miljoner ton per år 2010. Trots att regeringen bedömer att delmålet kommer att uppnås väljer man att ytterligare att höja skatten på urtag av naturgrus.

Naturvårdsverket skriver i *Fortsatt grön skatteväxling. Förslag till utformning* att en ökad användning av krossberg inte är motiverat ur miljösynpunkt. Orsaken är att utvinningen av krossberg är mer energikrävande, vilket leder till ökade koldioxidutsläpp. Bergkross ger också en sämre kvalitet vid tillverkning av betong. Främst är det finballasten upp till 0,4 millimeter som är svår att ersätta eftersom kornen är naturligt rundade utan de skarpa hörn som bergkross ger. Den naturliga finballasten ger därför en betong som är smidig och lättpackad, vilket gör att det går åt mindre cement.

Fel! Okänt namn på

Skattebelastningen av naturgrus motiveras med att antalet transportkilometrar kan minskas eftersom naturgruset är billigare att producera än krossberg. Därmed har man inte tagit hänsyn till miljöbelastningen vid själva urtaget. Sker ingen dramatisk minskning av svenska investeringar där fyllnadsmassor används kommer det att innebära en ökad användning av krossberg, med en ökad miljöbelastning som följd.

Ett annat skäl till att minska användningen av naturgruset skulle kunna vara att öka användningen av återvunnet material som fyllnadsmassa. Vad som är väsentligt ur transportekonomisk synpunkt är att fyllnadsmaterialet finns någorlunda nära de anläggningsarbeten där det skall användas. Återvunnet material fungerar väl som fyllnadsmassor. Användningen förutsätter däremot en närhet till materialets lagringsplatser, i annat fall kan det komma att innebära långa transporter med åtföljande koldioxidutsläpp. Under rätt betingelser är det återvunna materialet bärkraftigt gentemot andra fyllnadsmassor, även utan en beskattning på naturgrus.

Det innebär ett ojämnt konkurrensförhållande för svenska entreprenörer i närheten av gränserna. Finland har ingen skatt på naturgrus. Även svenska entreprenörer i närheten av den norska gränsen känner av en osund konkurrens.

De finska entreprenörerna slipper inte bara naturgrusskatten, de har dessutom lägre miljökrav på sina bergkrossanläggningar och lägre skatter på drivmedel. Resultatet har blivit att det snart inte finns något uttag av naturgrus på den svenska sidan, utan det har i stället blivit en stor användning av bergkross från Finland. Detta leder till en ökad miljöbelastning snarare än en lägre. Det leder också till att svenska företag får en omöjlig konkurrenssituation.

Naturgrusskatten framstår inte som miljömässigt motiverad utan skapar huvudsakligen konkurrensnackdelar för svenska företag.

Stockholm den 28 september 2005

Krister Hammarbergh (m)

Jan-Evert Rådström (m)